

Inledning

Bakgrund

Miljönämnden utövar tillsyn och kontrollerar att miljöbalkens mål följs vid miljöskyddsobjekten i Trelleborgs kommun. Genom att samordna tillsynen branschvis, ”Tillsyn över kemisk industri”, kan arbetet utövas effektivare.

Vid tillsynen kontrollerades att företagen följer miljöbalkens allmänna hänsynsregler, som bl a säger att ”Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö”.

Miljönämnden skall som tillsynsmyndighet kontrollera efterlevnaden av miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse. Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) tilldelas tillstånds- eller anmälningsskyldiga verksamheter en kod utifrån SNI (svensk näringsgrensindelning).

Den kemiska industrin i kommunen är klassade med anmälningsskyldighet enligt följande:

Kod 24. 5-3 C: ”Anläggning för tillverkning av rengöringsmedel, hygien- eller kroppsvårdsprodukter, där tillverkningen omfattar enbart fysikaliska processer, för en produktion av mer än 1 ton men högst 1000 ton per år”

Kod 366 30-k2 C: ”Hantering av mer än 5000 men högst 50000 ton per år oljeprodukter eller kemiska produkter som kan orsaka skada på människors hälsa eller miljö”

Miljönämnden utövar tillsyn över dessa industrier. I kommunen finns även en kemisk industri, som länsstyrelsen utövar tillsyn över, med följande klassning:

Kod 24.16-1A: ”Anläggning för tillverkning av basplastpolymerer där tillverkningen omfattar kemiska reaktioner”

Kod 24.3-1 B: ”Anläggning för tillverkning av färg, lack, tryckfärg m m för en produktion av mer än 1 ton men högst 1 000 ton per år.

Mål

Enligt Sveriges nationella miljö kvalitetsmål om giftfri miljö skall miljön vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

Som en del av detta nationella miljö kvalitetsmål strävar miljöförvaltningen genom ”Tillsyn över kemisk industri” mot att minimera utsläpp av miljöfarliga ämnen till luft, mark och vatten samt att riskerna med hanteringen av kemiska produkter minska. Vattenvårds-, luftvårds-, kemikalie- och avfallsfrågor är aktuella på båda kemiska industrierna.

Avgränsning

Tillsynen inriktades på båda två kemiska industrierna i kommunen, varav ena industrin är anläggning för tillverkning av rengöringsmedel och den andra industrin är anläggning för hantering av kemiska oljeprodukter eller kemiska produkter som kan orsaka skada på människors hälsa eller miljön.

Tillsynen av den kemiska industrin bedrevs under tiden maj till juni 2004.

Tillsynsmetodik

Inspektionerna utfördes med hjälp av inspektionsprotokoll. Inspektionsprotokoll och förslag till beslut översändes till företagen. Efter att yttrandetiden gått ut, översändes besluten.

Vid inspektionerna genomgicks följande moment:

- Företagen fick information om miljöbalken, bl a egenkontroll, eventuell anmälningsplikt och miljöstraffavgifter
- Enligt förordningen om egenkontroll skall alla företag med verksamhet som omfattas av miljöbalken, upprätta ett egenkontrollprogram
- Äldre råd meddelade med stöd av miljöskyddslagen genomgicks
- Förändringar i SNI-kod och klassning enligt miljöbalken diskuterades vid inspektionerna. Företag som klassas som C-objekt skulle vara anmälda till miljönämnden senast den 31 december år 2002, enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899).

Regelöversikt

Miljöbalken är tillämplig på båda kemiska industrierna oavsett storlek och verksamhetsinriktning.

Förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll gäller för alla verksamhetsutövare med yrkesmässig verksamhet, som skall anmälas eller kräver tillstånd enligt miljöbalken. Förordningen gäller inte frågor som rör arbetsmiljön. Enligt förordningen skall det finnas en fastställd och nedskrivna fördelning av ansvaret för de frågor som gäller för verksamheten enligt miljöbalken och alla föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.

Det skall finnas rutiner för att kontrollera att utrustning för drift och kontroll hålls i gott skick, för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön. Kontrollen skall finnas nedskrivna.

Verksamhetsutövaren skall kontinuerligt undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Resultat av undersökningar och bedömningar skall skrivas ned.

Om en driftstörning eller liknande händelse inträffar som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön, skall tillsynsmyndigheten (miljönämnden) omedelbart underrättas.

Verksamhetsutövaren skall förteckna de kemiska produkter som hanteras och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen skall innehålla följande uppgifter om produkterna:

1. Produktens namn,
2. Omfattning och användning av produkten,
3. Information om produktens hälso- och miljöskadlighet, samt
4. Produktens klassificering med avseende på hälso- eller miljöfarlighet.

Kemisk industri i Trelleborgs kommun

Tillsynen inriktades på samtliga två kemiska industrier i kommunen, varav ena industrin är anläggning för tillverkning av rengöringsmedel (Kvist Kemi AB, tillverkning av rengöringsmedel, ytbehandlingsmedel och kemiska reagenser samt lackering av värmväxlare) och den andra industrin är anläggning för hantering av kemiska oljeprodukter eller kemiska produkter som kan orsaka skada på människors hälsa eller miljön (Gana Ljus AB, tillverkning av värmeljus och kronljus).

Produkter

Vid den ena kemiska industrin (Kvist Kemi AB) tillverkas rengöringsmedel, ytbehandlingsmedel och kemiska reagenser samt lackeras värmväxlare. Vid den andra industrin tillverkas värmeljus och kronljus (Gana Ljus AB).

Kemikaliehantering

Den ena kemiska industrin (Kvist Kemi AB) använder ett antal kemiska produkter, främst syror, alkali samt olika tillsatsmedel, såsom emulgatorer, tensider mm, för tillverkning av industriella rengörings- och ytbehandlingsmedel. Företaget har tillstånd från länsstyrelsen till yrkesmässig överlåtelse av mycket farliga kemiska produkter i form av natriumfluorid, salpetersyra och svavelsyra. Den andra industrin (Gana Ljus AB) hanterar paraffin, vekegarn, färg, aluminium och stål för tillverkning av värmeljus och kronljus.

Utsläpp till vatten

De båda kemiska industrierna har kommunalt vatten och avlopp. Det finns inga brunnar i lokalerna, men utomhus finns dagvattenbrunnar på de respektive fastigheterna. Kvist Kemi AB har möjlighet att blockera dagvattenbrunnarna utomhus via tätning. Dessutom har Kvist Kemi AB två bassänger inomhus, som tjänar som in-vallning för ett eventuellt kemikalieläckage.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft är ringa från Kvist Kemi AB; ingen reningsutrustning finns därför i industrilokalen. En del av råvarorna kan dock avge ånga eller gas till omgivningen, t ex metylpyrrolidon, myrsyra, salpetersyra, saltsyra, Shellsol och en del alifatiska petroleumprodukter. Miljönämnden beslutade att brandfarliga produkter skall separeras från övriga kemiska produkter. Gana Ljus AB har däremot ett reningssystem med stoftavskilningsfilter, för att separera paraffinpartiklar i luft. Kontrollmätning av paraffinpartiklar har skett.

Avfall

Vid verksamheterna uppstår brännbart avfall och emballage, som samlas upp i container och tömmas av bl.a SITA, hushållsavfall, som samlas i soptunnor och tömmas av Kommunal Teknik. Det uppstår även farligt avfall i form av färgpigment, oljor, lysrör samt lackavfall som uppsamlas av RECI. Vid Gana Ljus AB uppstår färgavfall, som tidigare klassats som farligt avfall, som enligt avfallsförordningen (SFS 2001:63) klassas med kod 070399 Annat avfall från tillverkning, distribution och användning av organiska färgämnen och pigment. Detta avfall skall i fortsättningen transporteras bort som industriavfall.

Buller

Naturvårdsverkets råd och riktlinjer 1978:5 ”Riktvärden för externt industribuller” har status som allmänna råd och bör tillämpas.

Egenkontroll

Miljönämnden erinrade i besluten om kravet att upprätta egenkontrollprogram, som i sin helhet följer förordningen om verksamhetsutövers egenkontroll (SFS 1998:901). Lagtexten bifogades besluten.

MILJÖFÖRVALTNINGEN

Lilian Flygare Ivarsson

Miljöinspektör

G:\MiljöF\ARKIV\ORIGINAL\RAPPORT\Tillsyn över kemisk industri 2004.doc.doc